

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању сектора осигурања у Републици Српској
за период од 01.01.2018. до 31.12.2018. године

Број: УО-7/19
Датум: 12.06.2019. године

Бања Лука, јун 2019. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	5
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	7
2. ОСИГУРАЊЕ	8
2.1. Тржиште осигурања.....	8
2.1.1. Учесници на тржишту осигурања	8
2.1.1.1. Друштва за осигурање.....	8
2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању	10
2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске	10
2.1.1.4. Овлашћени актуари	11
2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	11
2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	12
2.1.4. Тржишна структура и концентрација	13
2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	15
2.1.6. Структура портфеља.....	18
2.1.7. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	20
2.1.7.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској.....	20
2.1.7.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	22
2.2. Билансна структура.....	23
2.2.1. Биланс стања.....	23
2.2.2. Биланс успјеха.....	28
2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји.....	31
2.3. Финансијски и технички показатељи.....	31
2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	31
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	33
2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве.....	33
2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви неживотних осигурања.....	34
2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви животних осигурања	36
2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	38
2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	38
2.3.5. Технички резултат	41
2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	41
2.3.7. Показатељи рентабилности.....	42
2.3.8. Остали показатељи пословања	43
3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ	44
3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом	44
3.1.2. Добровољни пензијски фонд	46

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање из РС.....	8
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС	9
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС.....	9
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	11
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	12
Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту РС	12
Табела 7: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања	13
Табела 8: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске.....	13
Табела 9: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама	14
Табела 10: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	15
Табела 11: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ	16
Табела 12: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ	17
Табела 13: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	18
Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске	20
Табела 15: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања.....	21
Табела 16: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања.....	22
Табела 17: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС.....	23
Табела 18: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС	26
Табела 19: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС	28
Табела 20: Испуњавање захтјева адекватности капитала	32
Табела 21: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања	39
Табела 22: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	40
Табела 23: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	40
Табела 24: Технички резултат.....	41
Табела 25: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	42
Табела 26: Показатељи рентабилности.....	42
Табела 27: Остали показатељи пословања	43
Табела 28: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом	44
Табела 29: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом..	46

Табела 30: Биланс стања добровољног пензијског фонда	47
Табела 31: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда.....	48

Графикони

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	16
Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС	19
Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	19
Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС	20
Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС	24
Графикон 6: Структура пословне пасиве друштава за осигурање из РС	26
Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС	27
Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС	33
Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања	34
Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС	35
Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања.....	35
Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања	36
Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС	37
Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животних осигурања.....	37
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије.....	38
Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)	39

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2018. годину садржи информације о стању у осигурању и добровољном пензијском осигурању, а припремљен је на основу финансијских, ревизорских, актуарских и других извјештаја, које учесници на тржишту осигурања и добровољног пензијског осигурања, у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске.

На тржишту осигурања у Републици Српској, континуирано се повећава број друштава за осигурање, те је на дан 31.12.2018. године на тржишту пословало 27 друштава за осигурање, односно 15 друштава чије је сједиште у Републици Српској и 12 друштава чије је сједиште у Федерацији БиХ. Herfindahl Hirschman–ов индекс и чињеница да је појединачно учешће друштава у укупно обрачунатој премији осигурања мање од 10% указују да на тржишту осигурања у Републици Српској постоји прилично јака конкуренција.

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске износила је 226,1 милиона КМ и већа је за 6%, у односу на претходну годину. Премија неживотних осигурања порасла је за 5,5%, а премија животних осигурања за 8,4%. Иако је настављен тренд раста премије животних осигурања, ова премија још није достигла ниво упоредивих тржишта осигурања земаља региона. Путем заступника и брокера, на тржишту осигурања Републике Српске, обрачунато је 24,7% премије.

У вези пословања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а које укључује пословање и у ФБиХ, треба истаћи да је остварен раст обрачунате премије за 3,4%, те да је учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности у укупно обрачунатој премији износило 65,2%. Надаље, укупан нето резултат био је добитак у износу од 28,8 милиона КМ, који је резултирао стопом поврата на капитал од 19,8%. Позитиван је био и укупан технички резултат, који је износио 107,9 милиона КМ. Укупна билансна сума је повећана за 9,2%, а укупан билансни капитал је повећан за 10,4% и износио је 152,7 милиона КМ. Укупно обрачунате техничке резерве повећане су за 9,3%. Осигураницима и корисницима осигурања, по основу уговора о осигурању, исплаћено је 72,9 милиона КМ или 14,5% више у односу на претходну годину. Комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања, као и да је премија била довољна за покриће обавеза из уговора о осигурању. Сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској испуњавала су прописане захтјеве адекватности капитала.

Из свега наведеног произилази да су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској имала адекватан финансијски капацитет за измирење обавеза из уговора о осигурању, те да је профитабилност била на задовољавајућем нивоу, али и да, независно што је остварен раст премије осигурања, постоји потенцијал и потреба за даљи раст тржишта/премије осигурања у врстама необавезних осигурања.

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом, а које је након добијања дозволе за организовање и управљање добровољним пензијским фондом, у току трећег тромјесечја 2017. године,

почело са пословањем на тржишту. Са стањем на дан 31.12.2018. године, укупан број активних чланова добровољног пензијског фонда је био 991. Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда, са стањем на дан 31.12.2018. године, износила је 299.717 КМ. Број емитованих удјела је био 29.864,1612602, а нето вриједност по удјелу 10,03600 КМ. Исказани показатељи пословања су у складу су са нивоом пословне активности и чињеницом да је почетак пословања друштва за управљање добровољним пензијским фондом био крајем претходне године.

Директор,
Славен Дујаковић

Бања Лука, јун 2019. године

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

У овом извјештају, сектор осигурања обухвата дјелатност осигурања (у даљем тексту: осигурање) и дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима (у даљем тексту: добровољно пензијско осигурање).

Према Закону о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10 и 47/17) дјелатност осигурања је дјелатност закључивања и извршавања уговора о осигурању и реосигурању, те дјелатност посредника и заступника у осигурању. Поред тога, овим законом је регулисано оснивање, пословање, надзор и престанак рада друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, те је основана Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција). Друштва за осигурање могу обављати осигурање, као искључиву дјелатност. Такође, законски оквир осигурања чине:

- Закон о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), којим су уређена правила за обављање заступања и посредовања у осигурању и реосигурању, услови за издавање и престанак важења овлашћења и дозвола у овом сегменту, као и надзор над обављањем заступања и посредовања у осигурању и реосигурању и
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15), којим су прописане врсте обавезних осигурања у саобраћају, те правила њиховог обављања.

Према Закону о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09), друштва за управљање добровољним пензијским фондовима обављају дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима и другим пензијским фондовима основаним у складу са посебним законима. Такође, овим законом је регулисано организовање и управљање добровољним пензијским фондовима, оснивање, дјелатност и пословање друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, послови и обавезе кастоди банке, надлежност Агенције у регулисању и вршењу надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, организовање пензијских планова и друга питања од значаја за функционисање добровољних пензијских фондова.

Обављање осигурања и добровољног пензијског осигурања регулисано је и подзаконским актима које доноси Агенција.

Закони и подзаконски акти којим је уређен сектор осигурања, доступни су и на интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. ОСИГУРАЊЕ

2.1. Тржиште осигурања

2.1.1. Учесници на тржишту осигурања

Учесници на тржишту осигурања, под надзором Агенције, су: друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, филијале друштава за осигурање из ФБиХ, заступници и брокери у осигурању, те Заштитни фонд Републике Српске и овлашћени актуари.

2.1.1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске, у 2018. години, пословало је 15 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва, на дан 31.12.2018. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање из РС

Р.Б.	Назив друштва за осигурање	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Атос осигурање А.Д.	Бијељина	страно
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Еурос осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
6.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
7.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
8.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
9.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
10.	Премиум осигурање А.Д. ¹	Бања Лука	домаће
11.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	Бијељина	домаће
12.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
13.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
14.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
15.	Wiener осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 15 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 12 је обављало дјелатност неживотних осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотних и животних осигурања.

У 2018. години, на тржишту осигурања Републике Српске, пословало је и 12² филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док је 8 друштава за осигурање из Републике Српске пословало путем филијале у ФБиХ.

¹ Премиум Инвест осигурање А.Д. Бања Лука је, у току израде овог извјештаја, промијенило назив у Премиум осигурање А.Д. Бања Лука

² У периоду израде овог извјештаја, поступак брисања једне филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ из Регистра Агенције био је у току, због припајања друштава за осигурање у ФБиХ

Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2018. године, 9 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 6 друштава за осигурање било у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће власништво	9	55,0%	38,3%	50,2%
Већинско страно власништво	6	45,0%	61,7%	49,8%
УКУПНО	15	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и Централни регистар ХОВ

Друштва са већинским страним капиталом су учествовала у укупном капиталу са 45,0%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 61,7% укупне активе и 49,8% бруто фактурисане премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука - книзи акционара, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука са учешћем 38% (приоритетне акције) и у Крајина осигурању а.д. Бања Лука са учешћем 34,9%.

Људски ресурси

На дан 31.12.2018. године, у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској био је запослен 1.531 радник. Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање за период 2016 - 2018. година, представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС

КВАЛИФИКАЦИЈА	31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		ИНДЕКС 2018/17
	број	%	број	%	број	%	
НК	8	0,6	8	0,6	9	0,6	112,5
ПК	2	0,1	2	0,1	1	0,1	50,0
НС	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
КВ	68	4,9	67	4,6	65	4,2	97,0
ССС	709	50,9	726	50,2	778	50,8	107,2
ВКВ	7	0,5	8	0,6	7	0,5	87,5
ВШС	82	5,9	84	5,8	74	4,8	88,1
ВСС	489	35,1	522	36,1	569	37,2	109,0
МР	28	2,0	27	1,9	26	1,7	96,3
ДР	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
У К У П Н О	1.394	100,0	1.446	100,0	1.531	100,0	105,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Поред тога, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ било је запослено 267 радника, у Заштитном фонду Републике Српске 7 радника, а што заједно са запосленима у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској износи 1.805 радника. Такође, на тржишту осигурања дјелују и заступници и брокери у осигурању (физичка лица), те овлашћени актуари, а што је приказано у наставку овог поглавља.

2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању³

Закључно са даном 31.12.2018. године, у Регистар заступника и брокера у осигурању код Агенције било је уписано:

- 300 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 32 регистровало предузетничке радње,
- 16 друштава за заступање у осигурању са сједиштем у Републици Српској (укључујући Поште Српске, микрокредитна друштва и банке) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 35 брокера у осигурању – физичких лица,
- 5 брокерских друштава са сједиштем у Републици Српској и 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из регистара заступника и брокера у осигурању.

У 2018. години, Агенција је организовала едукације и одржала један редован и два ванредна испитна рока за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова заступања и посредовања у осигурању. Стручни испит је положило укупно 172 кандидата.

2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09), као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд је обавезан да извршава обавезу накнаде штете настале на територији Републике Српске трећем оштећеном лицу, ако их проузрокује непознато возило (штете на лицима) или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности (штете на лицима и стварима). Поред тога, Заштитни фонд је обавезан да извршава и обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и плаћају допринос Заштитном фонду, сразмјерно обрачунатој премији осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја у Републици Српској.

³ Према Закону о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), посредовање у осигурању обављају брокери у осигурања (физичка лица и брокерска друштва у осигурању).

Укупно остварени приходи Заштитног фонда, у 2018. години, су износили 3.771.288 КМ и били су мањи за 1,8%, у поређењу са претходном годином, од чега се 94% односило на пословне приходе. Укупни расходи износили су 3.676.134 КМ и били су већи за 14,6% у односу на претходну годину, од чега се 68% односило на пословне расходе, док се 32% односило на исправку потраживања по основу регреса. Заштитни фонд је остварио вишак прихода над расходима у износу од 95.154 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева, у периоду 2016 - 2018. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	Индекс 2018/2017
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	512	435	425	97,7
2. Пренесени из претходног периода	166	176	143	81,3
3. Укупан број захтјева (1+2)	678	611	568	93,0
4. Одбијени захтјеви	87	106	87	82,1
5. Обрађени захтјеви без одбијених	414	362	332	91,7
6. Број исплаћених захтјева	414	362	332	91,7
7. Износ исплаћених захтјева КМ	1.347.159	1.104.258	1.604.015	145,3

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину, укупан број одштетних захтјева је смањен за 7,0%. Сви обрађени одштетни захтјеви су исплаћени. Износ исплаћених одштетних захтјева био је већи, у 2018. години, за 45,3%, у односу на претходну годину. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева, у 2018. години, износила је 4.831 КМ и била је већа у односу на 2017. годину за 58,4%.

2.1.1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за обављање осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2018. године, у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 38 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из Регистра овлашћених актуара.

2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

(у USD)⁴

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животна/укупна премија (%)		
		2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.
БиХ	РС	73,2	96,7	113,0	2,0	2,2	2,2	16,7	16,5	16,7
	ФБиХ	103,2	114,5	123,0	2,3	2,3	2,3	24,8	24,3	22,2
Аустрија		2.261,0	2.177,0	2.217,0	5,2	4,8	4,6	38,7	35,8	34,0
Бугарска		149,0	160,0	175,0	2,2	2,2	2,2	17,8	18,4	17,1
Грчка		382,0	398,0	411,0	2,2	2,2	2,2	45,9	45,8	44,9
Мађарска		303,0	317,0	348,0	2,4	2,6	2,5	53,7	49,8	49,0
Румунија		107,0	111,0	125,0	1,3	1,2	1,3	20,1	19,1	21,1
Словенија		1.058,0	1.084,0	1.184,0	5,0	5,0	5,0	28,7	28,4	30,1
Србија		105,0	115,0	123,0	2,0	2,1	2,1	22,4	24,7	23,0
Турска		141,0	165,0	149,0	1,6	1,6	1,4	12,2	12,5	15,4
Хрватска		299,0	307,0	333,0	2,6	2,6	2,5	33,9	33,3	32,4
Чешка		592,0	592,0	609,0	3,2	3,1	2,9	40,7	37,7	38,0

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, SwissRe

Учешће премије у БДП било је на приближно истом нивоу као у осталим земљама из окружења са сличним нивоом развоја тржишта осигурања. Иако на тржишту Републике Српске постоји тренд раста премије животних осигурања, учешће премије животних осигурања у укупној премији је и даље ниско. Премија по становнику била је нижа, како у односу на развијена тако и у односу на тржишта осигурања у развоју.

2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске⁵, за период 2016 - 2018. година.

Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту РС

(у KM)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	155.728.378	78,6	169.595.254	79,5	173.808.910	76,9	102,5
1.1.	Неживотна осигурања	137.049.768	69,2	149.588.494	70,1	153.902.365	68,1	102,9
1.2.	Животна осигурања	18.678.610	9,4	20.006.759	9,4	19.906.545	8,8	99,5
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	42.419.590	21,4	43.694.839	20,5	52.290.663	23,1	119,7
2.1.	Неживотна осигурања	28.419.093	14,3	28.842.603	13,5	34.404.235	15,2	119,3
2.2.	Животна осигурања	14.000.498	7,1	14.852.236	7,0	17.886.428	7,9	120,4
УКУПНО		198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	106,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

⁴ У периоду израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2018. годину

⁵ Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва остварила у ФБиХ и увећана за премију коју су филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ остварила у Републици Српској.

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске, према врстама осигурања, за период 2016 - 2018. година.

Табела 7: Обрачуната премија на тржишту осигурања у РС, према врстама осигурања

Врста осигурања	2016.		2017.		2018.		Индекс 2018/17
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	13.306.070	6,7	15.294.995	7,2	17.064.906	7,5	111,6
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	12.529.660	6,3	13.970.174	6,5	16.002.649	7,1	114,5
Осигурање имовине од пожара и природних сила	7.287.587	3,7	8.829.626	4,1	7.956.702	3,5	90,1
Осигурање осталих штета на имовини	9.685.946	4,9	8.881.216	4,2	9.287.776	4,1	104,6
Осигурање од одговорности за моторна возила	118.570.018	59,8	126.501.694	59,3	131.827.203	58,3	104,2
Остало	4.089.581	2,1	4.953.393	2,3	6.167.364	2,7	124,5
Укупно неживотна осигурања	165.468.860	83,5	178.431.098	83,7	188.306.600	83,3	105,5
Животно осигурање	32.679.108	16,5	34.858.995	16,3	37.792.973	16,7	108,4
Укупно	198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	226.099.573	100,0	106,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, у периоду 01.01. до 31.12.2018. године, износила је 226.099.573 КМ и већа је, у односу на исти период претходне године, за 12.809.480 КМ или 6,0%.

Од обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске у 2018. години, на премију неживотних осигурања односило се 188.306.600 КМ или 83,3%, док је обрачуната премија животних осигурања износила 37.792.973 КМ или 16,7%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 5,5%, а премија животних осигурања за 8,4%.

2.1.4. Тржишна структура и концентрација

У наредној табели приказано је учешће друштава за осигурање са сједиштем Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, за период 2016 – 2018. година.

Табела 8: Учесће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Учесће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2016.	2017.	2018.
1.	Атос осигурање А.Д.	6,3%	7,6%	7,4%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,1%	5,1%	4,7%
3.	Граве осигурање А.Д.	8,1%	7,8%	7,7%
4.	Дрина осигурање А.Д.	9,9%	9,7%	9,2%
5.	Дунав осигурање А.Д.	8,9%	8,4%	7,8%
6.	Еурос осигурање А.Д.	2,9%	3,7%	3,9%
7.	Wiener осигурање А.Д.	10,0%	9,6%	8,0%
8.	Крајина осигурање А.Д.	2,1%	1,4%	1,2%
9.	Микрофин осигурање А.Д.	3,3%	3,2%	3,4%
10.	Нешковић осигурање А.Д.	8,2%	8,0%	7,2%

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2016.	2017.	2018.
11.	Осигурање Аура А.Д.	4,4%	4,7%	5,4%
12.	Osiguranje Garant A.D.	3,8%	3,9%	4,1%
13.	Премиум осигурање А.Д.			0,3%
14.	САС-СуперП осигурање А.Д.	0,5%	1,4%	1,7%
15.	Триглав осигурање А.Д.	5,0%	4,9%	4,8%
16.	Аса осигурање Д.Д.	1,7%	1,9%	2,4%
17.	Adriatic osiguranje D.D.	1,0%	0,6%	2,8%
18.	Camelija osiguranje D.D.	0,4%	0,3%	0,3%
19.	Central osiguranje D.D.			1,3%
20.	Croatia osiguranje D.D.	1,0%	0,8%	1,2%
21.	Grawe осигурање D.D. ⁶	-	-	0,0%
22.	Euroherc osiguranje D.D.	3,0%	3,0%	3,4%
23.	SARAJEVO osiguranje D.D.	2,1%	2,2%	1,5%
24.	Vienna osiguranje D.D.	3,7%	3,6%	3,7%
25.	Осигурање "VGT" Д.Д. ⁷	0,4%	0,3%	0,0%
26.	UNIQA osiguranje Д.Д.	5,6%	5,1%	5,9%
27.	Зовко осигурање Д.Д. ⁸	2,3%	2,3%	-
28.	Триглав осигурање Д.Д.	0,3%	0,4%	0,5%
	УКУПНО	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реег групама, из којег се види да није било значајнијих промјена броја друштава за осигурање по реег групама, те да ни једно друштво за осигурање није остварило учешће у укупно обрачунатој премији веће од 10%.

Табела 9: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама

Учешће	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске према реег групама					
	2016.		2017.		2018.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	37,8%	17	38,6%	17	41,3%	19
5-10%	62,2%	8	61,4%	8	58,7%	8
10-15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
преко 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

⁶ У овом извјештајном периоду у ФБиХ извршено је припајање друштва за осигурање "VGT" Д.Д. Високо друштву за осигурање Grawe осигурање D.D. Сарајево. Сходно периоду обављања послова осигурања у Републици Српској остварено тржишно учешће Grawe осигурање D.D. Сарајево износило је 0,0305% (68.992 КМ)

⁷ У овом извјештајном периоду у ФБиХ извршено је припајање друштва за осигурање "VGT" Д.Д. Високо друштву за осигурање Grawe осигурање D.D. Сарајево. Сходно периоду обављања послова осигурања у Републици Српској остварено тржишно учешће друштва за осигурање "VGT" Д.Д. Високо износило је 0,0307% (69.420 КМ)

⁸ У овом извјештајном периоду, филијала друштва за осигурање "Зовко осигурање" д.д. Жепче није обрачунало премију јер се ово друштво припојило другом друштву за осигурање у ФБиХ, али на дан израде овог извјештаја није био завршен поступак брисања из Регистра Агенције.

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. С обзиром да је Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2018. години износио 578 поена, може се закључити да на тржишту осигурања Републике Српске постојала прилично јака конкуренција.

У том контексту, треба истаћи да је присутан тренд смањења Herfindahl Hirschman-овог индекса, што указује на континуирано повећање конкуренције на овом тржишту.

2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија, у периоду 01.01. до 31.12.2018. године, друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање обрачунала на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 214.989.388 КМ (од чега 41.180.478 КМ у ФБиХ, а 173.808.910 КМ у Републици Српској). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској била је већа за 7.101.410 КМ или 3,4%.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 2016 – 2018. година.

Табела 10: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	13.396.154	7,1	19.227.270	9,2	21.750.916	10,1	113,1
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	15.265.874	8,1	16.317.864	7,8	15.980.279	7,4	97,9
3.	Grawe осигурање А.Д.	16.954	0,0	14.894	0,0	16.463	0,0	110,5
4.	Дрина осигурање А.Д.	24.413.426	13,0	24.225.262	11,7	23.758.289	11,1	98,1
5.	Дунав осигурање А.Д.	20.696.765	11,0	22.301.711	10,7	22.947.124	10,7	102,9
6.	Еурос осигурање А.Д.	5.805.365	3,1	7.815.227	3,8	8.882.163	4,1	113,7
7.	Wiener осигурање А.Д.	27.301.980	14,6	29.345.957	14,1	27.063.163	12,6	92,2
8.	Крајина осигурање А.Д.	4.159.511	2,2	2.954.034	1,4	2.653.756	1,2	89,8
9.	Микрофин осигурање А.Д.	8.665.103	4,6	9.103.123	4,4	10.605.891	4,9	116,5
10.	Нешковић осигурање А.Д.	16.262.333	8,7	17.152.600	8,3	16.354.978	7,6	95,3
11.	Осигурање Аура А.Д.	12.134.006	6,5	14.492.718	7,0	18.427.466	8,6	127,1
12.	Осигурање Гарант Д.Д.	7.490.302	4,0	8.248.338	4,0	9.339.660	4,3	113,2
13.	Премиум осигурање А.Д.					842.688	0,4	
14.	САС-СуперП осигурање А.Д.	1.086.548	0,6	3.034.941	1,5	3.764.886	1,8	124,1
15.	Триглав осигурање А.Д.	9.833.350	5,2	10.451.752	5,0	10.836.760	5,0	103,7

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	104,6
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Grawe осигурање А.Д.	15.970.100	8,5	16.645.373	8,0	17.476.605	8,1	105,0
2.	Дунав осигурање А.Д.	714.749	0,4	712.044	0,3	711.606	0,3	99,9
3.	Wiener осигурање А.Д.	4.180.965	2,2	5.844.867	2,8	3.576.695	1,7	61,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	93,8
	УКУПНА ПРЕМИЈА	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	103,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 1: Укупно обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У 2018. години, пет друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала су мању премију неживотних осигурања, у односу на претходну годину. Два друштва за осигурање обрачунала су мању премију животних осигурања, при чему је смањење премије било значајније код једног друштва за осигурање због околности које су у вези са престанцима трајања уговора о животном осигурању, те одлуком овог друштва да престане закључивати нове уговоре о животном осигурању.

У наредној табели дат је преглед премије по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунате у ФБиХ.

Табела 11: Обрачуната премија друштава за осигурање из РС у ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Обрачуната премија						ИНДЕКС 2018/17
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	891.938	2,8	2.931.213	7,7	4.958.321	12,0	169,2
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	5.102.030	16,1	5.395.703	14,1	5.281.631	12,8	97,9
3.	Дрина осигурање А.Д.	4.707.950	14,9	3.552.025	9,3	3.063.822	7,4	86,3
4.	Дунав осигурање А.Д.	3.681.365	11,6	5.013.847	13,1	6.022.325	14,6	120,1
5.	Wiener осигурање А.Д.	9.507.808	30,0	11.436.038	29,9	10.655.008	25,9	93,2

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Обрачуната премија						ИНДЕКС 2018/17
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
6.	Микрофин осигурање А.Д.	2.148.673	6,8	2.353.844	6,1	2.997.047	7,3	127,3
7.	Осигурање Аура А.Д.	3.438.137	10,9	4.414.530	11,5	6.214.013	15,1	140,8
8.	Премиум осигурање А.Д.					129.950	0,3	
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	29.477.903	93,1	35.097.198	91,7	39.322.117	95,5	112,0
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Дунав осигурање А.Д.	0,0		0,0		0,0		
2.	Wiener осигурање А.Д.	2.187.204	6,9	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	58,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	2.187.204	6,9	3.195.526	8,3	1.858.361	4,5	58,2
	УКУПНО:	31.665.107	100,0	38.292.724	100,0	41.180.478	100,0	107,5

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Осам друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обављало је послове осигурања путем филијале у ФБиХ. Ова друштва за осигурање обрачунала су премију у ФБиХ у износу од 41.180.478 КМ, а која је била већа за 7,5% у односу на претходну годину и учествовала у укупној премији друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској са 19,2%. У структури ове премије доминирала је премија неживотних осигурања са 95,5%.

У премији обрачунатој на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштава за осигурање из ФБиХ у износу од 52.290.663 КМ, што представља 23,1% укупно обрачунате премије.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије, на тржишту осигурања у Републици Српској, по филијалама друштава из ФБиХ, за период 2016 - 2018. година.

Табела 12: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.	3.329.131	7,8	4.093.834	9,4	5.506.477	10,5	134,5
2.	Adriatic osiguranje d.d.	1.925.659	4,5	1.223.561	2,8	6.344.290	12,1	518,5
3.	Camelija osiguranje d.d.	701.618	1,7	684.028	1,6	760.119	1,5	111,1
4.	Central osiguranje D.D.					2.901.528	5,5	
5.	Croatia osiguranje d.d.	1.814.208	4,3	1.680.306	3,8	2.593.424	5,0	154,3
6.	Grawe осигурање Д.Д.					68.992	0,1	
7.	Euroherc osiguranje d.d.	5.857.642	13,8	6.434.968	14,7	7.601.818	14,5	118,1
8.	SARAJEVO osiguranje	4.182.596	9,9	4.627.264	10,6	3.357.765	6,4	72,6
9.	Vienna osiguranje D.D.	261.350	0,6	272.983	0,6	208.780	0,4	76,5
10.	Осигурање "VGT" д.д.	818.691	1,9	562.607	1,3	69.420	0,1	12,3
11.	UNIQA osiguranje д.д.	5.037.833	11,9	4.426.584	10,1	4.991.623	9,5	112,8
12.	Зовко осигурање д.д.	4.490.365	10,6	4.836.468	11,1	-		
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	28.419.093	67,0	28.842.603	66,0	34.404.235	65,8	119,3

Р.Б.	Филијале друштва за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2018/2017
		2016.		2017.		2018.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	122.154	0,3	138.442	0,3	85.227	0,2	61,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	137.721	0,3	125.904	0,3	139.633	0,3	110,9
3.	Vienna osiguranje D.D.	7.049.493	16,6	7.426.388	17,0	8.050.420	15,4	108,4
4.	UNIQA osiguranje д.д.	6.129.961	14,5	6.345.062	14,5	8.437.376	16,1	133,0
5.	Триглав осигурање д.д.	561.168	1,3	816.439	1,9	1.173.771	2,2	143,8
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	14.000.497	33,0	14.852.236	34,0	17.886.428	34,2	120,4
	УКУПНА ПРЕМИЈА	42.419.590	100,0	43.694.839	100,0	52.290.663	100,0	119,7

Извор: Извјештаји филијала друштва из ФБиХ

2.1.6. Структура портфеља

У сљедећој табели је представљена структура укупно обрачунате премије друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, према врстама осигурања, у периоду 2016 - 2018. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 13: Укупно обрачуната премија друштва за осигурање из РС, према врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	2016.		2017.		2018.		Индекс 2018/17
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	11.797.295	6,3	14.077.115	6,8	15.477.438	7,2	109,9
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	10.077.750	5,4	11.406.878	5,5	12.418.952	5,8	108,9
Осигурање имовине од пожара и природних сила	6.320.524	3,4	8.075.645	3,9	6.823.476	3,2	84,5
Осигурање осталих штета на имовини	11.601.584	6,2	10.880.502	5,2	11.484.398	5,3	105,6
Осигурање од одговорности за м/в	122.546.888	65,4	134.794.492	64,8	140.755.050	65,5	104,4
Остало	4.183.629	2,2	5.451.061	2,6	6.265.168	2,9	114,9
Укупно неживотна осигурања	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	193.224.482	89,9	104,6
Животна осигурање	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	21.764.906	10,1	93,8
Укупно	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	214.989.388	100,0	103,4

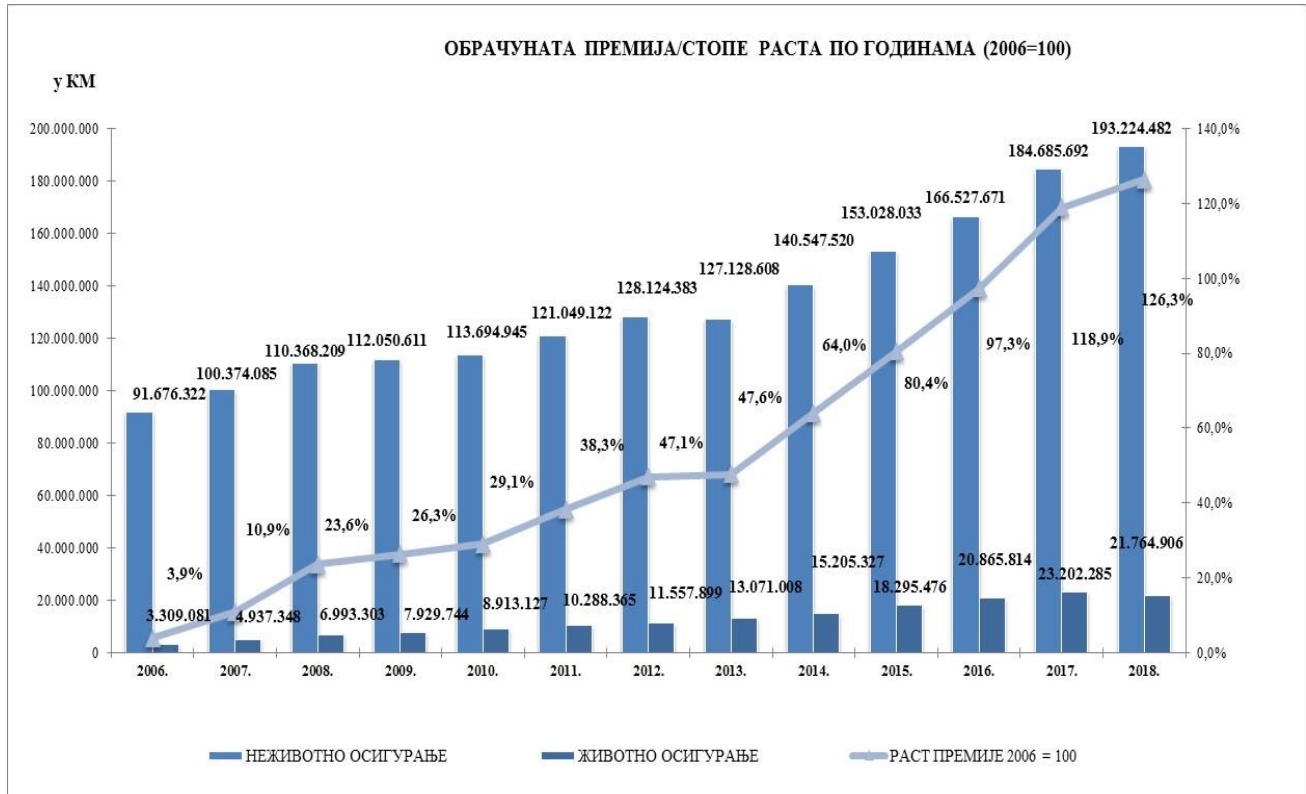
Извор: Извјештаји друштва за осигурање из РС

Од укупно обрачунате премије, у 2018. години, на премију неживотних осигурања односило се 193.224.482 КМ или 89,9%, док је обрачуната премија животних осигурања износила 21.764.906 КМ или 10,1%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 4,6%, док је обрачуната премија животних осигурања мања 6,2%. У укупно обрачунатој премији осигурања од одговорности за моторна возила, најзначајније учешће је имала премија обавезног осигурања од аутоодговорности са 99,6%. Учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности, у укупно обрачунатој премији осигурања друштва за осигурање са сједиштем у

Републици Српској, било је 65,2%, односно у укупно обрачунатој премији неживотних осигурања 72,5%.

У наставку се даје низ графичких илустрација обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС

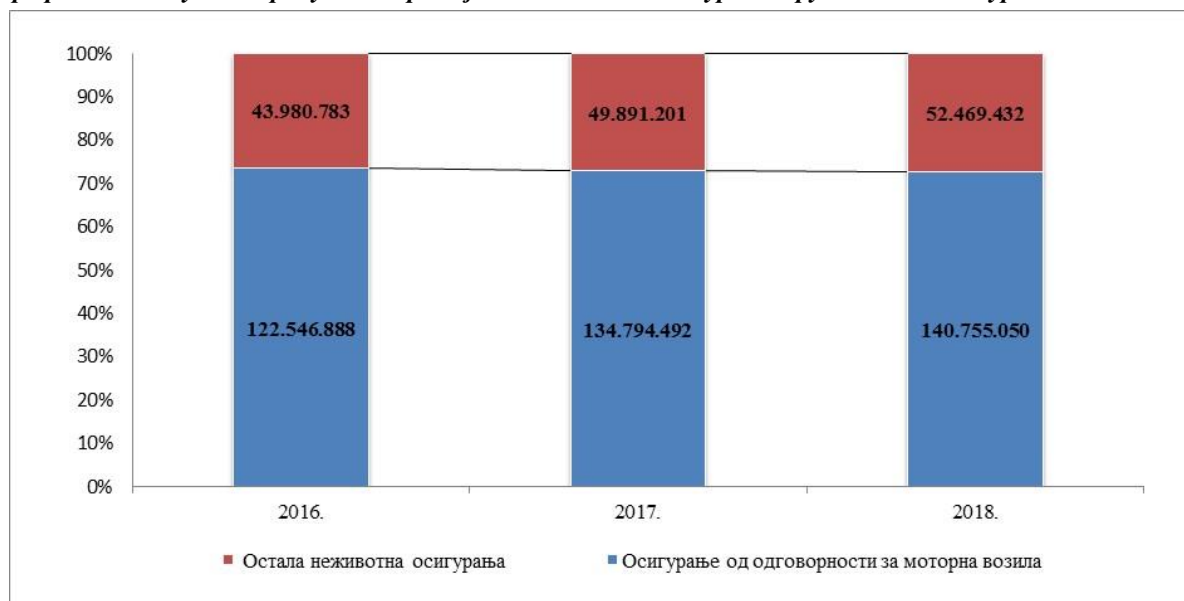
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

2.1.7. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању

2.1.7.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске.

Табела 14: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Субјекти на тржишту	2017.				2018.			
		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
		Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
1.	ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	29.236.084	17,2%	7.333.731	4,3%	28.183.607	16,2%	6.416.005	3,7%
1.1.	Неживотна осигурања	13.029.980	8,7%	7.303.711	4,9%	11.437.088	7,4%	6.366.860	4,1%
1.2.	Животна осигурања	16.206.104	81,0%	30.020	0,2%	16.746.519	84,1%	49.145	0,2%
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	16.057.053	36,7%	1.247.019	2,9%	20.358.342	38,9%	893.268	1,7%
2.1.	Неживотна осигурања	4.594.718	15,9%	1.238.419	4,3%	7.171.950	20,8%	882.133	2,6%
2.2.	Животна осигурања	11.462.335	77,2%	8.600	0,1%	13.186.392	73,7%	11.135	0,1%
	УКУПНО	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Премија на тржишту осигурања Републике Српске у 2018. години, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 55.851.222 КМ или 24,7% укупно обрачунате премије и већа је за 3,7%, у односу на претходну годину.

Премија неживотних осигурања у 2018. години, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 25.858.031 КМ или 13,7% премије неживотних осигурања и мања је за 1,2%, у односу на претходну годину. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је 29.993.191 КМ или 79,4% премије животних осигурања, а што представља повећање обрачунате премије животних осигурања путем ових канала продаје за 8,3%.

Премија обрачуната путем заступника у осигурању на тржишту осигурања Републике Српске износила је 48.541.949 КМ или 21,5 % укупне премије, док је путем брокера у осигурању обрачунато 7.309.273 КМ или 3,2% укупне премије.

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања.

Табела 15: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања

Врсте осигурања	2017.				2018.			
	Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	4.369.390	28,6%	3.696.585	24,2%	5.398.130	31,6%	3.786.650	22,2%
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	1.241.686	8,9%	722.566	5,2%	1.412.970	8,8%	736.477	4,6%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	673.327	7,6%	1.692.461	19,2%	667.641	8,4%	1.112.924	14,0%
Осигурање осталих штета на имовини	297.570	3,4%	1.140.483	12,8%	258.529	2,8%	769.820	8,3%
Осигурање од одговорности за моторна возила	10.212.397	8,1%	808.128	0,6%	10.025.983	7,6%	79.954	0,1%
Остало	830.328	16,8%	481.907	9,7%	845.785	13,8%	763.168	12,6%
Укупно неживотна осигурања	17.624.698	9,9%	8.542.130	4,8%	18.609.038	9,9%	7.248.993	3,8%
Укупно животна осигурања	27.668.439	79,4%	38.620	0,1%	29.932.911	79,2%	60.280	0,2%
УКУПНО	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%	48.541.949	21,5%	7.309.273	3,2%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања, а највеће учешће обрачунате премије

путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама осигурања од незгоде и осигурања имовине од пожара и природних сила.

2.1.7.2. Премија друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању⁹

Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању, у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године, износила је 46.175.287 КМ или 21,5% укупно обрачунате премије. У односу на исти период претходне године, премија обрачуната путем ових канала продаје била је мања за 2.217.539 КМ или 4,6%.

У наредној табели даје се преглед премије друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, обрачунате путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања.

Табела 16: Премија друштва за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	2017.				2018.			
	Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера		Обрачуната премија путем заступника		Обрачуната премија путем брокера	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	3.890.693	27,6%	3.502.248	24,9%	4.407.512	28,5%	3.843.305	24,8%
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	1.060.065	9,3%	640.055	5,6%	1.085.544	8,7%	578.582	4,7%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	626.666	7,8%	1.750.553	21,7%	431.094	6,3%	979.585	14,4%
Осигурање осталих штета на имовини	266.897	2,5%	1.390.812	12,8%	228.046	2,0%	1.295.211	11,3%
Осигурање од одговорности за моторна возила	14.833.749	11,0%	922.570	0,7%	13.776.893	9,8%	192.117	0,1%
Остало	1.017.682	18,7%	799.376	14,7%	865.726	16,9%	973.469	15,6%
Укупно неживотна осигурања	21.695.751	11,7%	9.005.613	4,9%	20.794.815	10,8%	7.862.269	4,1%
Укупно животна осигурања	17.661.442	76,1%	30.020	0,1%	17.469.058	80,3%	49.145	0,2%
УКУПНО	39.357.193	18,9%	9.035.633	4,3%	38.263.873	17,8%	7.911.414	3,7%

Извор: Извјештаји друштва за осигурање из РС

⁹ Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању укључује премију осигурања обрачунату на тржишту осигурања Републике Српске и ФБиХ

Премија неживотних осигурања коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала, у 2018. години, путем заступника и брокера у осигурању, износила је 28.657.084 КМ (14,9% премије неживотних осигурања) и мања је за 6,7%, у односу на претходну годину. Путем заступника и брокера у осигурању, обрачунато је 17.518.203 КМ или 80,5% премије животних осигурања, а што представља смањење обрачунате премије животних осигурања путем ових канала продаје за 1% у односу на претходну годину.

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су, путем заступника у осигурању, обрачунала премију у износу од 38.263.873 КМ или 17,8% укупне премије, док су путем брокера у осигурању обрачунала премију у износу од 7.911.414 КМ или 3,7% укупне премије.

Највеће учешће обрачунате премије путем заступника (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама животних осигурања, а највеће учешће обрачунате премије путем брокера у осигурању (у укупно обрачунатој премији) забиљежено је у врстама осигурања од незгоде, осигурања имовине од пожара и природних сила и осигурања од осталих штета на имовини.

У наставку овог извјештаја, који се односи на осигурање, користиће се искључиво подаци и показатељи друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а који произилазе из пословања ових друштава за осигурање и у Републици Српској и у ФБиХ.

2.2. Билансна структура

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2018. годину, у овом поглављу се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2017. и 2018. годину.

2.2.1. Биланс стања

Вриједност пословне активе и пасиве друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2018. године, износила је 473.539.559 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2017. године била је већа за 9,4%.

Скраћена шема активе збирног биланса стања друштава за осигурање за 2017. и 2018. годину, дата је у сљедећој табели.

Табела 17: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС

А К Т И В А	31.12.2017.		31.12.2018.		Индекс 2018/17
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	309.274.397	71,5%	354.843.466	74,9%	114,7
I Нематеријална средства	967.841	0,2%	1.089.558	0,2%	112,6
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства (1+2+3)	97.914.408	22,6%	107.941.102	22,8%	110,2
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	35.838.957	8,3%	45.806.714	9,7%	127,8
2. Инвестиционе некретнине	57.366.423	13,3%	58.104.373	12,3%	101,3
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	4.709.028	1,1%	4.030.015	0,9%	85,6
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	210.392.149	48,6%	245.812.806	51,9%	116,8
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	3.311.688	0,8%	3.724.396	0,8%	112,5

А К Т И В А	31.12.2017.		31.12.2018.		Индекс 2018/17
	Износ	Удио	Износ	Удио	
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	207.080.461	47,9%	242.088.410	51,1%	116,9
IV Одложена пореска средства					
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	123.455.628	28,5%	118.696.093	25,1%	96,1
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	1.315.559	0,3%	1.323.029	0,3%	100,6
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	93.435.946	21,6%	86.215.918	18,2%	92,3
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	12.272.465	2,8%	12.882.165	2,7%	105,0
2. Потраживања из специфичних послова и друга потраживања	7.153.478	1,7%	7.074.460	1,5%	98,9
3. Краткорочни финансијски пласмани	52.804.976	12,2%	41.699.207	8,8%	79,0
4. Готовина	21.205.027	4,9%	24.560.087	5,2%	115,8
III Активна временска разграничења	28.663.323	6,6%	30.823.296	6,5%	107,5
IV - Одложена пореска средства	40.801	0,0%	333.851	0,1%	818,2
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	432.730.026	100,0%	473.539.559	100,0%	109,4
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	4.464.480		3.811.929		85,4
УКУПНА АКТИВА	437.194.506		477.351.488		109,2

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне активе за 2017. и 2018. годину.

Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне активе, са стањем на дан 31.12.2018. године, стална имовина је учествовала са 74,9%, а текућа имовина са 25,1%, при чему је, у односу на стање на дан 31.12.2017. године, повећано учешће сталне имовине са 71,5% на 74,9%, а смањено учешће текуће имовине са 28,5% на 25,1%.

Стална имовина је повећана за 14,7%, а у оквиру које је повећан износ на ставкама нематеријална средства за 12,6%, некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опреме и остала основна средства за 10,2% и дугорочни финансијски пласмани за 16,8%. Повећање износа нематеријалних средстава за 12,6%, номинално посматрано, није значајно, јер у пословној активи ова ставка учествује са 0,2%. На позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опреме и остала основна средства забиљежен је пораст код свих ставки, осим на ставци основна средства у припреми и остала основна средства која је смањена за 14,4%. Највећи пораст забиљежен је на ставци земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема за 27,8%, а везано је за повећање износа на ставкама некретнина које служе за обављање дјелатности код шест друштава за осигурање. На повећање износа учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица од 12,5%, најзначајнији утицај је имало улагање два друштва за осигурање у зависно правно лице (микрокредитно друштво). Остале промјене код дугорочних финансијских пласмана у складу су са промјенама у структури улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда, а у оквиру којих је дошло до повећања улагања у финансијска средства расположива за продају (обвезнице).

Текућа имовина се смањила за 3,9%, а у оквиру које је смањен износ на ставкама краткорочна потраживања, пласмани и готовина за 7,7%. У оквиру ставке краткорочна потраживања, пласмани и готовина забиљежено је смањење износа потраживања из специфичних послова и других потраживања за 1,1% и краткорочних финансијских пласмана за 21%. Смањене износа потраживања из специфичних послова и других потраживања, посматрано у номиналним износима, нема материјалну значајност, док је смањене износа краткорочних финансијских пласмана повезано са повећањем износа дугорочних финансијских пласмана. Са друге стране, забиљежен је раст износа на ставкама потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци за 5,0% и готовина за 15,8%. Учешће износа залиха, сталних средстава и средстава обустављеног пословања намјењених продаји у износу пословне aktive је тек 0,3%, те је повећање од 0,6% у складу са природом дјелатности осигурања.

Промјене износа на ставкама активних временских разграничења код појединачних друштава за осигурање резултирало је повећањем укупног износа ове ставке за 7,5%, а најзначајније због повећања износа учешћа реосигураваача у техничким резервама. Одложена пореска средства су процентуално значајно повећана, али учешће ове ставке у пословној активи је тек 0,1%.

Ванбилансна актива, односно пасива, је смањена за 14,6%, на шта је утицало смањење потенцијалних обавеза по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица и износа датих хипотека на непокретну имовину. Дио ове позиције односио се на државну имовину (грађевинске објекте које користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d) и на отписана потраживања једног друштва за осигурање.

Скраћена шема пасиве збирног биланса стања друштава за осигурање за 2017. и 2018. годину, дата је у слjedeћој табели.

Табела 18: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС

(у КМ)

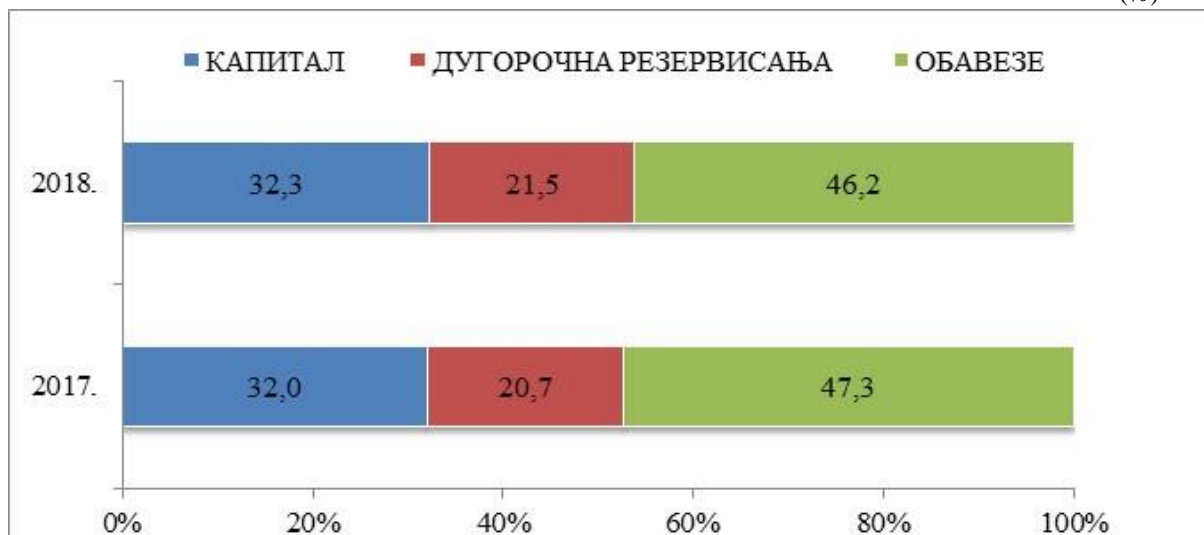
ПАСИВА	31.12.2017.		31.12.2018.		Индекс 2018/17
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. КАПИТАЛ	138.404.046	32,0%	152.741.155	32,3%	110,4
1. Основни капитал	102.706.392	23,7%	106.820.292	22,6%	104,0
2. Емисиона премија	252.000	0,1%	6.251.900	1,3%	2480,9
3. Емисиони губитак	4.045.946	0,9%	4.045.946	0,9%	100,0
4. Резерве из добитка	6.141.813	1,4%	6.507.655	1,4%	106,0
5. Ревалоризационе резерве	3.464.988	0,8%	3.089.358	0,7%	89,2
6. Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	5.112.822	1,2%	6.002.917	1,3%	117,4
7. Нереализовани губити по основу финансијских средства расположивих за продају	1.565.489	0,4%	2.310.034	0,5%	147,6
8. Нераспоређени добитак (9+10)	38.127.626	8,8%	43.679.928	9,2%	114,6
9. Нераспоређени добитак ранијих година	8.250.669	1,9%	10.997.693	2,3%	133,3
10. Нераспоређени добитак текуће године	29.876.957	6,9%	32.682.235	6,9%	109,4
11. Губитак до висине капитала (12+13)	11.790.160	2,7%	13.254.915	2,8%	112,4
12. Губитак ранијих година	9.070.089	2,1%	9.432.585	2,0%	104,0
13. Губитак текуће године	2.720.071	0,6%	3.822.330	0,8%	140,5
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	89.654.026	20,7%	101.579.624	21,5%	113,3
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	204.671.952	47,3%	219.218.780	46,2%	107,1
1. Дугорочне обавезе	35.440	0,0%	2.292.846	0,5%	6469,7
2. Краткорочне обавезе и ПВР	204.636.512	47,3%	216.925.934	45,8%	106,0
2.1. Преносна премија ЖО	5.334.993	1,2%	5.692.266	1,2%	106,7
2.2. Преносна премија НЖО	102.629.970	23,7%	108.575.009	22,9%	105,8
2.3. Резервисане штете ЖО	798.229	0,2%	912.316	0,2%	114,3
2.4. Резервисане штете НЖО	66.242.517	15,3%	72.900.962	15,4%	110,1
2.5. Друга пасивна временска разграничења	4.021.898	0,9%	4.288.880	0,9%	106,6
2.6. Остале краткорочне обавезе	25.608.905	5,9%	24.556.501	5,2%	95,9
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	432.730.026	100,0%	473.539.559	100,0%	109,4
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	4.464.480		3.811.929		85,4
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	437.194.506		477.351.488		109,2

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне пасиве за 2017. и 2018. годину.

Графикон 6: Структура пословне пасиве друштава за осигурање из РС

(%)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

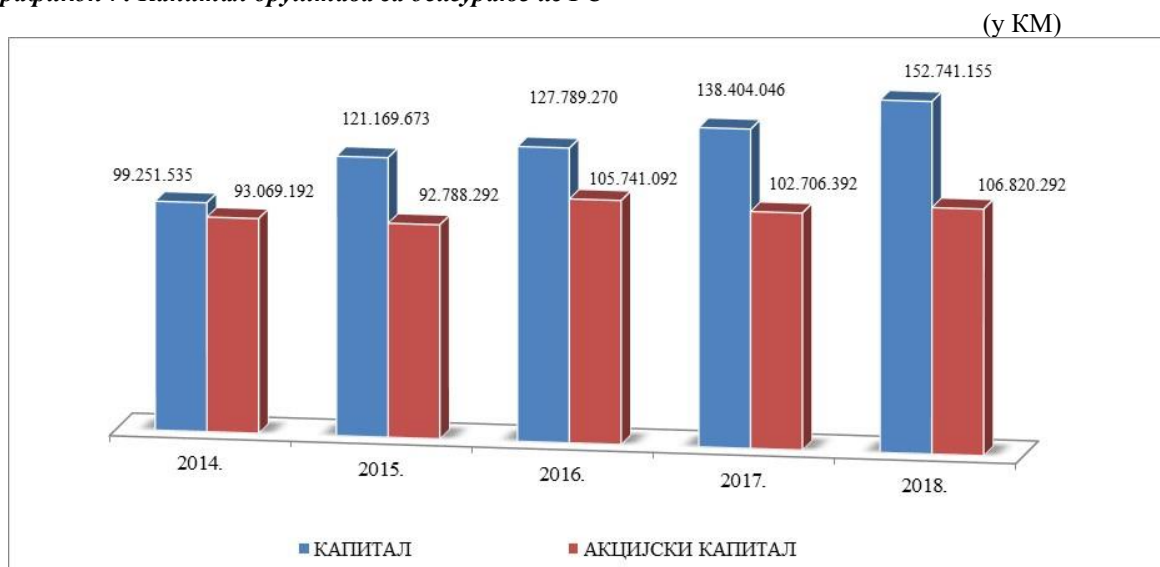
У структури пословне пасиве, са стањем на дан 31.12.2018. године, капитал је учествовао са 32,3%, дугорочна резервисања са 21,5% и обавезе са 46,2%, при чему су техничке резерве (преносне премије и резерве за штете) чиниле 85,8% укупних обавеза.

Треба истаћи да су, у структури пословне пасиве, техничке резерве животних и неживотних осигурања учествовале са 39,7%, математичка резерва и резервисања за учешће у добитку код животних осигурања са 21,1% и капитал са 32,3%, односно ове позиције учествовале су укупно са 93,1% у пословној пасиви. Износи исказани на овим позицијама и њихов међусобни однос био је у складу са дјелатношћу и структуром портфеља друштава за осигурање.

На позицији капитал забиљежен је раст од 10,4%, у односу на стање на дан 31.12.2017. године, у оквиру које су повећани износи основног капитала (4,0%), емисионе премије (25 пута), резерви из добитка (6,0%). Повећање износа на наведеним ставкама је резултат емисије акција због повећања капитала код два друштва за осигурање, оснивања једног новог друштва за осигурање, те емисије акција ради покрића губитка код два друштва за осигурање. На исказани износ на позицији капитал утицао је и пораст износа нереализованих добитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (17,4%), нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (47,6%), нераспоређеног добитка (14,6%) и губитка до висине капитала (12,4%). Учешће износа ревалоризационих резерви у пословној пасиви је 0,7%, па исказано смањене од 10,8% није имало значајан утицај на износ капитала.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2014 - 2018. година.

Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 13,3%. У оквиру ове позиције дошло је до пораста износа на ставкама математичке резерве (14,0%) и резерве за учешће у добитку животних осигурања (7,0%), а што је у складу са старосном структуром портфеља животног осигурања и представља наставак позитивног тренда. Износи обрачунате математичке резерве и резервисања за учешће у добитку животних осигурања чинили су 98,2% исказаног износа дугорочних резервисања.

Укупне обавезе повећане су за 7,1%, у оквиру којих су повећане и дугорочне обавезе (65 пута) и краткорочне обавезе, укључујући и пасивна временска разграничења, (6,0%). На повећање износа дугорочних обавеза утицало је повећање износа обавеза по основу дугорочних кредита код два друштва за осигурање, али због малог учешћа у пословној пасиви (0,5%) исказано повећање дугорочних обавеза нема материјалну значајност са становишта повећања задужености сектора осигурања.

Обрачунате техничке резерве учествује са 86,7% у износу исказаном на ставци краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења. Промјене износа техничких резерви, односно промјене износа резерви за штете и преносне премије произилазе из промјена у износу обрачунате премије и реализације осигураних ризика. Учешће износа других пасивних временских разграничења у пословној пасиви било је 0,9%. Промјене на ставкама осталих краткорочних обавеза код појединачних друштава за осигурање резултирало је смањењем укупног износа осталих краткорочних обавеза за 4,1%.

2.2.2. Биланс успјеха

Скраћена шема збирног биланса успјеха друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2017. и 2018. годину, дата је у следећој табели.

Табела 19: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	2017.	Удио	2018.	Удио	Индекс 2018/17
	Износ		Износ		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	219.831.516	91,1%	230.414.464	92,9%	104,8
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	23.439.570		22.250.455		94,9
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	173.519.981		187.154.224		107,9
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	6.101.597		6.860.268		112,4
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	5.704.080		2.647.752		46,4
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	193.570		121.342		62,7
6. Други пословни приходи	10.872.718		11.380.423		104,7
II - Пословни расходи (1+2)	195.819.494	93,6%	205.854.113	95,6%	105,1
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	112.552.077		123.336.778		109,6
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	16.804.885		16.299.130		97,0
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	8.872.500		8.702.749		98,1
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	86.874.692		98.334.899		113,2
2. Трошкови спровођења осигурања	83.267.417		82.517.335		99,1
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	24.012.022		24.560.351		102,3
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	10.264.648	4,3%	10.683.309	4,3%	104,1
II - Финансијски расходи	1.016.127	0,5%	596.160	0,3%	58,7
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	9.248.521		10.087.149		109,1
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АIII+БIII)	33.260.543		34.647.500		104,2
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	6.306.318	2,6%	5.924.250	2,4%	93,9
II - Остали расходи	9.925.696	4,7%	6.071.787	2,8%	61,2

ПОЗИЦИЈА	2017.	Удио	2018.	Удио	Индекс 2018/17
	Износ		Износ		
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-3.619.378		-147.537		4,1
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	3.240.164	1,3%	572.105	0,2%	17,7
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	2.049.706	1,0%	2.300.711	1,1%	112,2
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	1.190.458		-1.728.606		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	85.382	0,0%	56.712	0,0%	66,4
ДИ - РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	109.150	0,1%	202.536	0,1%	185,6
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВШ+ ГП+Д-ДИ)	30.807.855		32.625.533		105,9
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ					
Порески расходи периода	3.578.604		3.786.300		105,8
Ж - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА					
Ж I - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	26.161	0,0%	9.361	0,0%	35,8
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е-Ж+ЖI)=(З I-З 2)	27.204.904		28.830.567		106,0
1. Нето добитак текуће године	29.924.975		32.662.615		109,1
2. Нето губитак текуће године	2.720.071		3.832.048		140,9
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	1.700.565	0,7%	297.077	0,1%	17,5
II - Губитци утврђени директно у капиталу	96.572	0,0%	346.588	0,2%	358,9
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	123.116	0,1%	9.660	0,0%	7,8
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+И-I-II+III)	28.685.783		28.771.396		100,3
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БИ+ВИ+ГI+Д+ЖI+ИI)					
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БИ+ВИ+ГI+Д+ЖI+ИI)	241.430.409	100,0%	247.948.612	100,0%	102,7
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БИ+ВII+ГII+ДИ+ИII+ИИИ+Ж)					
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БИ+ВII+ГII+ДИ+ИII+ИИИ+Ж)	209.166.022	100,0%	215.390.916	100,0%	103,0
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	32.264.387		32.557.696		100,9
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)					
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	3.578.604		3.786.300		105,8
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	28.685.783		28.771.396		100,3

Извори: Биланс успјеха друштава за осигурање из РС

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу, у 2018. години, износили су 247.948.612 КМ и били су већи, у односу на претходну годину, за 2,7%.

Пословни приходи су чинили 92,9% укупних прихода, износили су 230.414.464 КМ и били су већи за 4,8%. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања за 7,9%, прихода по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања за 12,4% и других пословних прихода за 4,7%. У оквиру пословних прихода смањење је забиљежено код прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања за 5,1%, прихода од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања за 53,6%. Приходи од поврата пореских и других дацбина и приходи од премија, субвенција,

дотација, донација и сл. смањени су за 37,3%, међутим њихово учешће у пословним приходима, номинално посматрано, није материјално значајно.

Финансијски приходи чинили су 4,3% укупних прихода и били су већи за 4,1%. Остали приходи су учествовали са 2,4% у укупним приходима и били су мањи за 6,1%, на што је значајније утицало смањење износа наплате отписаних потраживања код једног друштва за осигурање у односу на претходну годину.

Приходи од усклађивања вриједности имовине учествовали су са 0,2% у укупним приходима и били су мањи за 82,3% што углавном произилази из околности да једно друштво за осигурање није имало обавезу исказивања прихода од усклађивања вриједности инвестиционих некретнина у овом извјештајном периоду. Наиме, у претходном периоду, код једног друштва за осигурање, били су исказани приходи од усклађивања вриједности имовине стечене наплатом потраживања из специфичних послова (судским путем).

Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година смањени су за 33,6%, међутим њихов утицај на укупан резултат није имао материјалну значајност.

Добици утврђени директно у капиталу смањени су за 82,5%, на шта је значајније утицало смањење добитака по основу промјене фер вриједности хартија од вриједности расположивих за продају код једног друштва за осигурање.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу износили су 215.390.916 КМ и били су већи за 3,0%.

Пословни расходи су чинили 95,6% укупних расхода, износили су 205.854.113 КМ и били су већи за 5,1%. У структури пословних расхода, функционални расходи су учествовали са 59,9%, а трошкови спровођења осигурања са 40,1%. Расходи по основу накнада штета и осталих накнада неживотних осигурања, који чине 79,7% функционалних расхода, повећани су за 13,2%. Иако је у извјештајном периоду обрачуната већа премија, износ трошкова спровођења осигурања је остао на приближно истом нивоу као у претходној години, а што представља позитивну промјену у односу на претходни период.

Остали расходи учествовали су са 2,8% у укупним расходима и смањени су за 38,8%, а на шта је значајан утицај имало смањење износа расхода по основу отписа потраживања код једног друштва за осигурање.

У структури укупних расхода, финансијски расходи учествовали су са 0,3%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 1,1%, расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година 0,1% и губици утврђени директно у капиталу са 0,2%. Због малог учешћа у укупним расходима, промјене на позицијама наведених расхода нису имали материјално значајан утицај на укупан нето резултат у 2018. години, без обзира на њихову релативну промјену.

Пословни добитак је износио 24.560.351 КМ и био је већи за 2,3%, док је добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износио 34.647.500 КМ и већи је за 4,2%.

Нето резултат периода је добитак у износу од 28.830.567 КМ. Једанаест друштава за осигурање је исказало нето добитак у износу од 32.662.615 КМ, док су четири друштва исказало нето губитак у износу од 3.832.048 КМ, који није угрозио испуњавање захтјева адекватности капитала ових друштава.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду на нивоу сектора, добијен као разлика укупних прихода, добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода, губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит, са друге стране, је добитак у износу од 28.771.396 КМ.

Код једног друштва за осигурање, дошло је до корекције појединих билансних позиција у финансијским извјештајима претходне године. Корекције су извршене у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Због наведеног, одређени подаци за 2017. годину исказани у овом извјештају разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању у сектору осигурања за период 01.01 до 31.12.2017. године, и то укупан нето резултат у обрачунском периоду је већи за 4.537 КМ.

2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 15 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 94/15) обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Једно друштво за осигурање је, у консолидованим финансијским извјештајима, исказало добитак у износу од 6.561.509 КМ, а три друштва за осигурање су исказала губитак у укупном износу од 3.991.668 КМ. Укупан нето резултат периода за ова друштва за осигурање, исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима, био је позитиван и износио 2.569.841 КМ.

Добитак исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање износио је 3.147.599 КМ и био је већи за 577.758 КМ од добитка исказаног у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

2.3. Финансијски и технички показатељи

2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризицима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних захтјева, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање

једнак граничној вриједности адекватности расположивог капитала¹⁰, док базични капитал мора бити најмање једнак износу гарантног фонда¹¹. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за животна и неживотна осигурања.

Табела 20: Испуњавање захтјева адекватности капитала

Р.Б.	Опис	(у КМ)			
		2017.		2018.	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	86.150.399	14.289.633	96.176.536	15.585.352
2.	Гарантни фонд	57.000.000	9.000.000	62.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	29.150.399	5.289.633	34.176.536	6.585.352
4.	Расположиви капитал	79.959.064	12.353.882	88.868.006	11.973.692
5.	Гранична вриједност адекватности расположивог капитала	57.000.000	9.428.604	62.000.000	9.837.938
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5)	22.959.064	2.925.278	26.868.006	2.135.754

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупан базични капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2018. године, који укључује капитал и животних и неживотних осигурања, износио је 111.761.888 КМ и био је већи од гарантног фонда за 40.761.888 КМ или 57,4%. Базични капитал за неживотна осигурања био је већи од гарантног фонда за 55,1%, а за животна осигурања за 73,2%.

Укупни расположиви капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској¹², посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, износио је 100.841.698 КМ. Исказано је више расположивог капитала, у односу на граничну вриједност адекватности расположивог капитала, у износу од 29.003.760 КМ (40,4%), од чега 26.868.006 КМ (43,3%) више расположивог капитала за неживотна осигурања, и 2.135.754 КМ (21,7%) више за животна осигурања.

Поред исказаног укупног испуњавања захтјева адекватности капитала, сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској појединачно су испуњавала прописане захтјеве адекватности капитала.

Независно од испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају и обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Ова средства служе за заштиту интереса осигураника и корисника осигурања, те се не могу користити у другу сврху. Сва друштва за осигурање

¹⁰ Гранична вриједност адекватности расположивог капитала је износ маргине солвентности или минимално прописани износ акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

¹¹ Гарантни фонд одговара износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

¹² Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања.

испуњавала су овај захтјев, односно имала су захтијевано покриће у наведеним средствима, при чему је једном друштву за осигурање, на крају овог извјештајног периода, истекао рок на који је депозит био орочен. Почетком 2019. године ово друштво за осигурање је поново уложило средства, чиме је и формално поново испунило прописани захтјев.

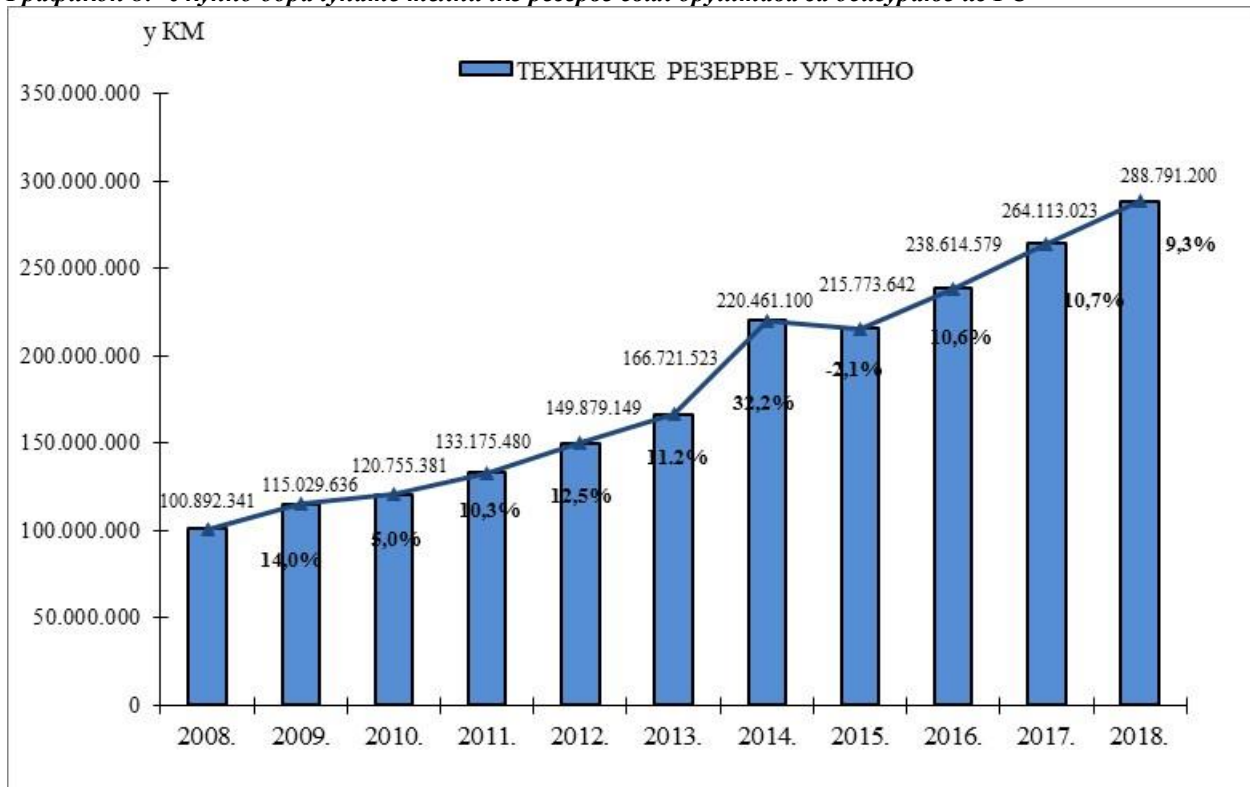
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви је битан предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у дјелатност осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз on-site i off-site контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед укупно обрачунатих техничких резерви свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 2008 - 2018. година.

Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

На дан 31.12.2018. године, укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској биле су веће за 9,3%, у односу на исти дан претходне године.

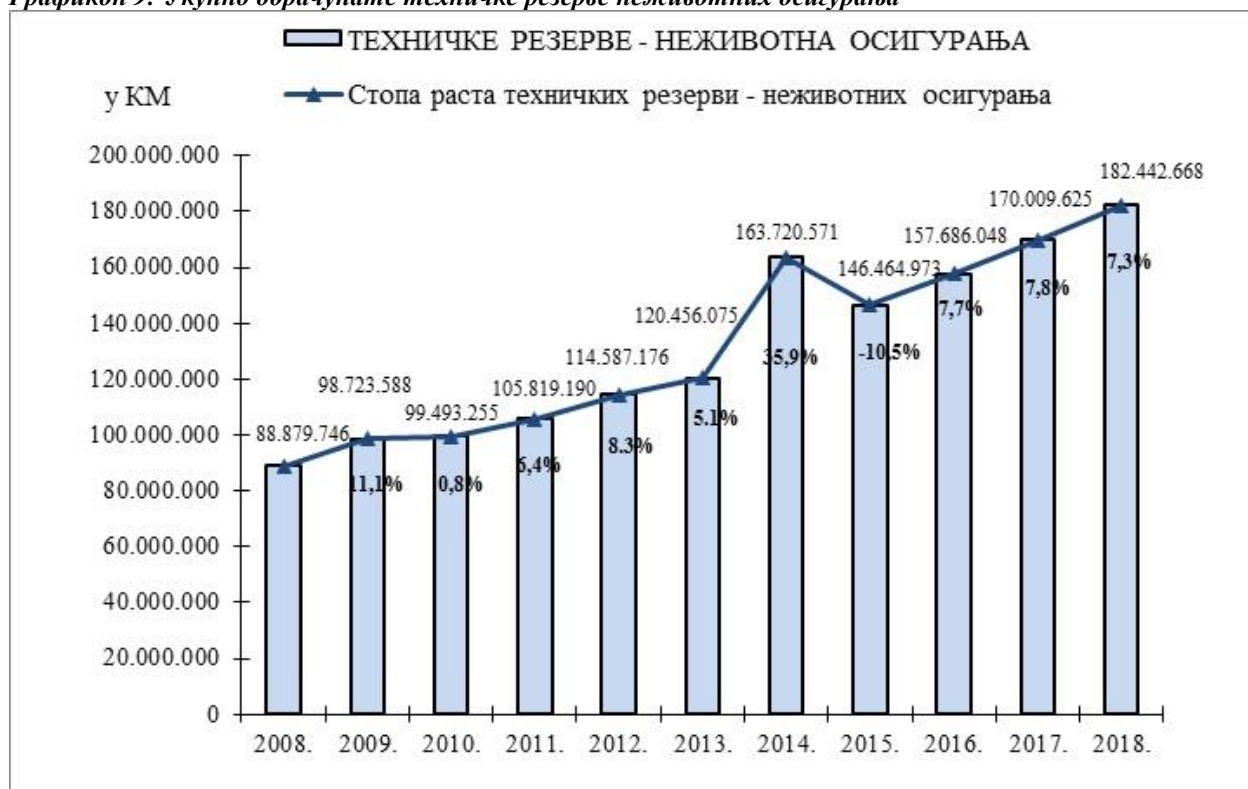
Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате одштета и других накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у прописане облике средстава, уз примјену принципа сигурности, профитабилности, те водећи рачуна о дисперзији улагања.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животних и неживотних осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 2008. до 2018. године, приказане су у наредном графикану.

Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

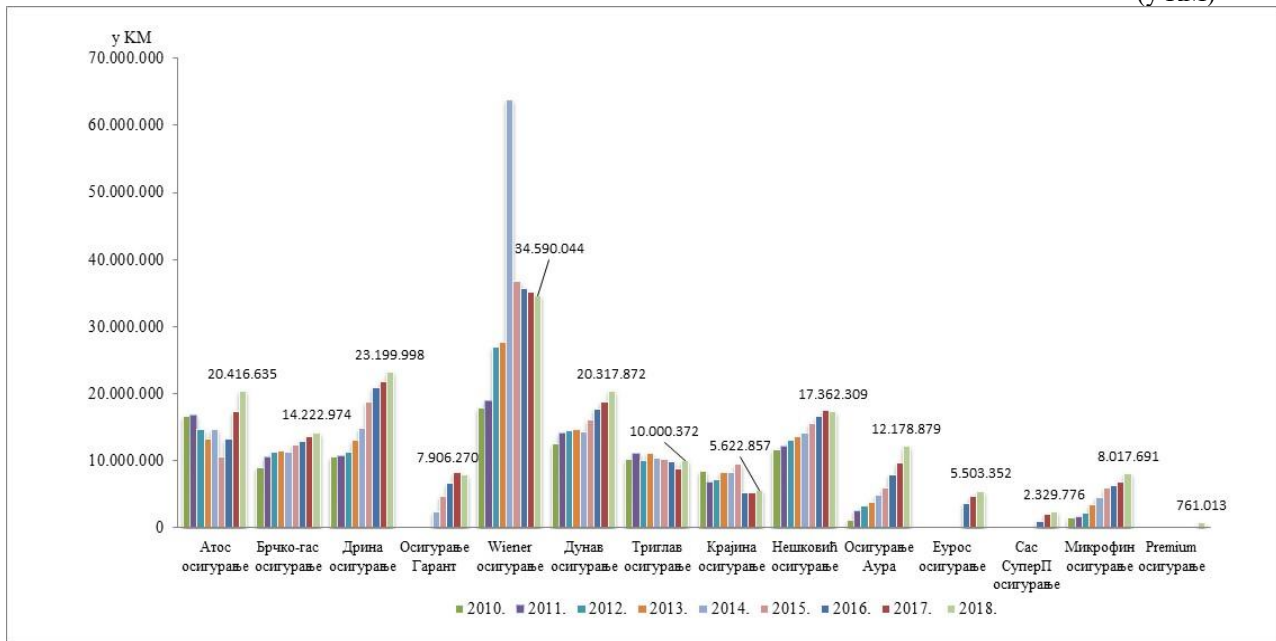
Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, са стањем на дан 31.12.2018. године, износиле су 182.442.668 КМ и биле су веће, у односу на исти дан претходне године, за 7,3%. Повећање износа обрачунатих техничких резерви везано је за повећање износа обрачунате премије и реализацију ризика преузетих закључивањем уговора о осигурању.

У наредном графикану приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.¹³

¹³ У графикану није дат податак о обрачунатим техничким резервама неживотних осигурања за Grawe osiguranje а.д. Бања Лука јер је њихов износ тек 12.625 КМ (0,007%), а што је у складу са обрачунатом премијом неживотног осигурања овог друштва. Стога овај податак не би био видљив на графикану.

Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

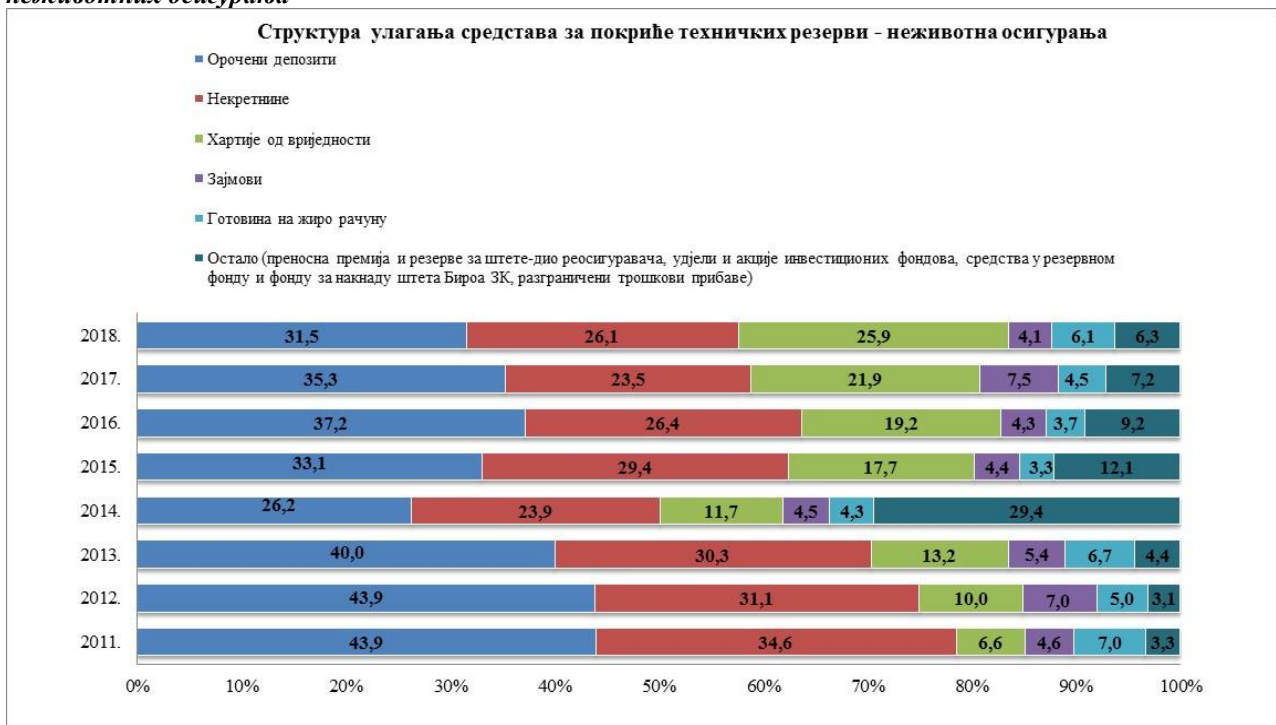

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Из графика се види да је, са стањем на дан 31.12.2018. године, износ обрачунатих техничких резерви три друштва за осигурање незнатно мањи, у односу на исти дан претходне године, а што је код два друштва узроковано смањењем износа обрачунате преносне премије због мањег износа обрачунате премије, а код једног друштва је у вези са обрачуном резерви за штете.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, најзначајније учешће имали су орочени депозити, некретнине и хартије од вриједности, са укупним учешћем од 83,5%. Улагања у хартије од вриједности, првенствено обвезнице чији је емитент Република Српска, биљеже континуиран раст. Везано за улагање у некретнине, континуирано је присутан ризик реалности процјене њихове вриједности.

На крају 2018. године, једно друштво за неживотно осигурање исказало је недостатак средстава за покриће техничких резерви, које је у одређеном износу повезано са истеком рока на који је депозит био орочен. Почетком 2019. године, ово друштво за осигурање је извршило ново улагање средстава, чиме је смањен исказани недостатак средстава за покриће обрачуна техничких резерви.

Код осталих друштава која се баве неживотним осигурањима обезбијеђена је квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви.

2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви животних осигурања

Техничке резерве животних осигурања карактерише динамичан раст узрокован растом премије животних осигурања и сазријевањем портфеља.

Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања

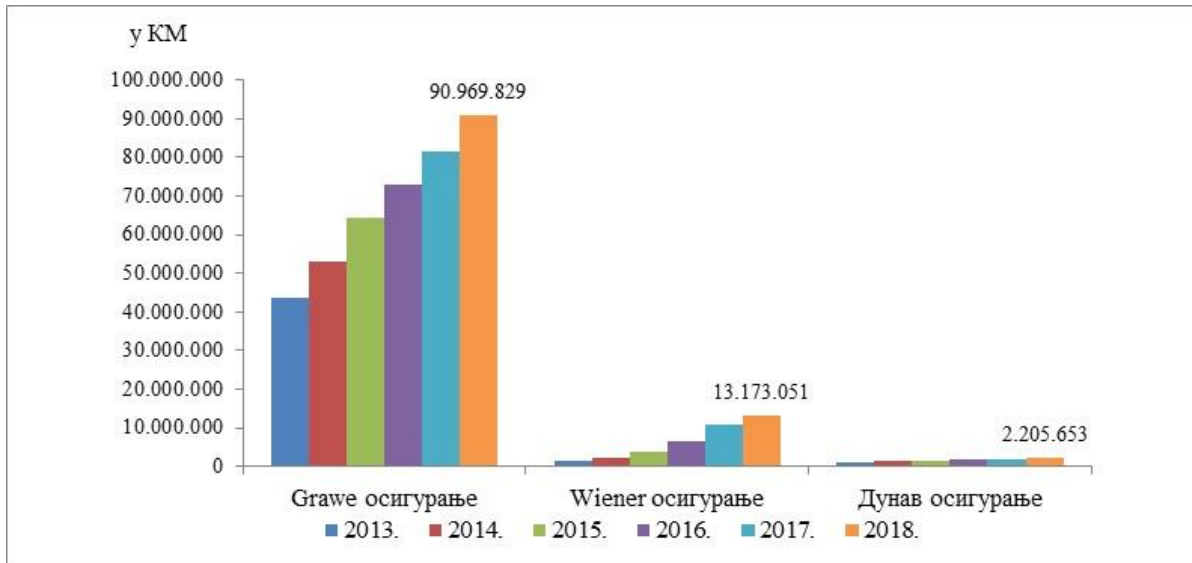

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупно обрачунате техничке резерве животних осигурања, са стањем на дан 31.12.2018. године, износиле су 106.348.532 КМ и биле су веће, у односу на исти дан претходне године, за 13%.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животног осигурања између појединачних друштава за осигурање произилази из разлике у износима математичке резерве, те је сразмјерна учешћу обрачунате премије ових друштава у укупно обрачунатој премији животног осигурања и зрелости портфеља.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животног осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

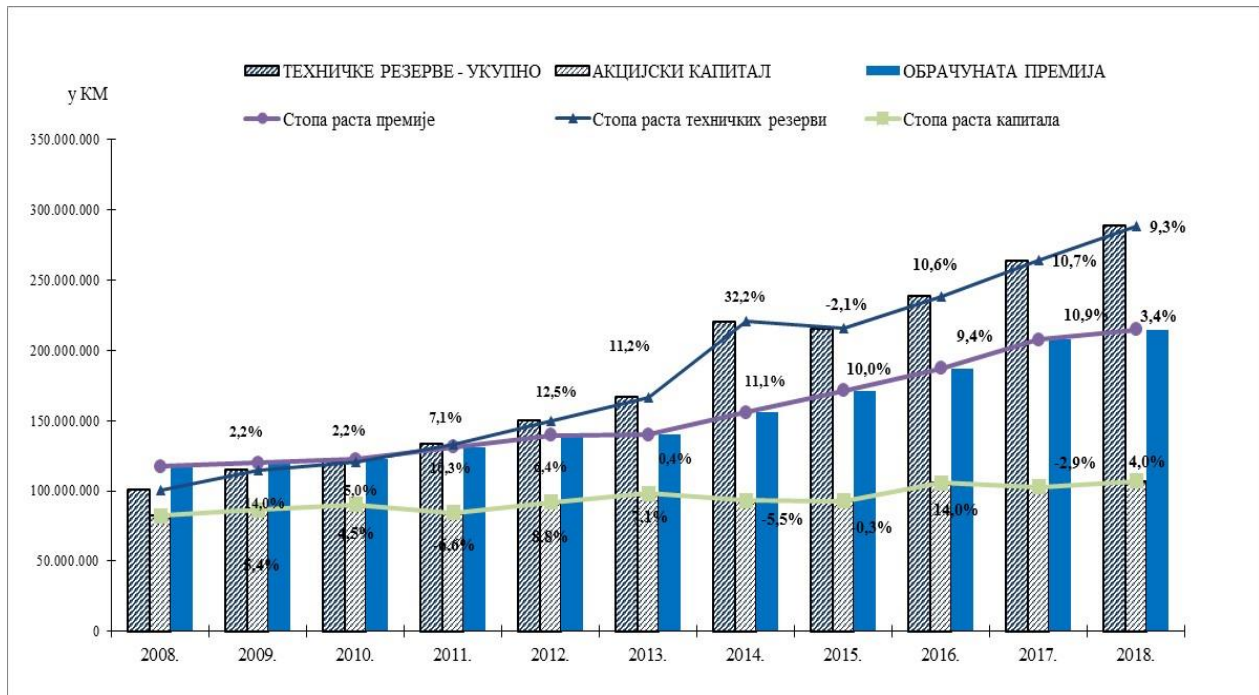
У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања најзначајније учешће имале су хартије од вриједности, првенствено обвезнице чији је емитент Република Српска. У посматраном периоду дошло је до смањења учешћа улагања у орочене депозите. Код свих друштава која се баве животним осигурањима

континуирано је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животних осигурања.

2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља

У наредном графикону приказано је поређење укупних износа обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала, за период 2008 - 2018. година.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Подаци из претходног графикона указују на раст премије, техничких резерви и акцијског капитала.

Са стањем на дан 31.12.2018. године, укупан износ обрачунатих техничких резерви био је већи од укупно обрачунате премије за 34,3%, на шта је утицао раст и сазријевање портфеља животних осигурања, те повезано повећање износа математичке резерве, као и надзорне активности Агенције.

2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета и других накнада по основу уговора о осигурању (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2018. години, друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су, осигураницима и корисницима осигурања, исплатила 72.866.458 КМ, што у односу на 2017. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 63.613.566 КМ, представља повећање за 9.252.892 КМ или 14,5%.

Табела 21: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	(у КМ)		
	2016.	2017.	2018.
Осигурање незгоде	4.440.273	4.502.212	5.553.498
Здравствено осигурање	429.061	601.879	932.896
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	7.277.896	9.011.077	9.577.352
Осигурање ваздухоплова	10.468		
Осигурање робе у превозу	18.513	17.267	73.182
Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.496.166	1.613.958	1.303.032
Осигурање осталих штета на имовини	4.319.691	3.980.139	2.384.176
Осигурање од одговорности за моторна возила	34.544.868	35.831.183	45.186.329
Осигурање од опште грађанске одговорности	138.512	251.921	229.282
Осигурање кредита	1.059	1.451	7.936
Осигурање од различитих финансијских губитака	27.491	35.559	52.163
Осигурање помоћи	1.662	3.529	4.280
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	53.705.660	55.850.175	65.304.124
Животно осигурање	6.607.205	7.026.008	6.523.875
Ренте		221	2.648
Додатна осигурања уз осигурање живота	1.017.891	737.163	1.035.811
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	7.625.096	7.763.391	7.562.334
УКУПНО	61.330.756	63.613.566	72.866.458

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања, одвојено за животна и неживотна осигурања.

Табела 22: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2016.	2017.	2018.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	81,0	82,7	84,4
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	91,9	85,8	89,7
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	98,7	98,1	99,3
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање з РС

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није било значајнијих промјена стопа ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила у 2018. години, по друштвима за осигурање, приказане су у наредној табели.

Табела 23: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања (%)	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања (%)
1.	Атос осигурање А.Д.	88,1	100,0
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	76,4	100,0
3.	Еурос осигурање А.Д.	79,9	99,4
4.	Дрина осигурање А.Д.	78,1	100,0
5.	Дунав осигурање А.Д.	76,3	100,0
6.	Wiener осигурање А.Д.	74,2	96,2
7.	Крајина осигурање А.Д.	64,0	97,7
8.	Микрофин осигурање А.Д.	92,3	100,0
9.	Нешковић осигурање А.Д.	78,4	100,0
10.	Осигурање Аура А.Д.	92,0	100,0
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	78,4	99,9
12.	Премиум осигурање А.Д.	100,0	100,0
13.	Триглав осигурање А.Д.	81,6	98,5
14.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	95,1	100,0
	УКУПНО:	81,0	99,5

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфеља друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те да би била мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

2.3.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у наредној табели, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридржају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животних осигурања у обрачун се узима и резултат остварен улагањем средстава. За обрачун техничког резултата коришћени су збирни износи напријед наведених позиција из извјештаја свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 24: Технички резултат

(у КМ)				
Р.Б.	Врсте осигурања	2016.	2017.	2018.
1.	Осигурање незгоде	3.954.510	4.568.505	5.067.411
2.	Здравствено осигурање	845.143	849.542	1.073.238
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	2.523.047	1.645.907	2.368.368
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	0	0	0
5.	Осигурање ваздухоплова	35.416	20	68
6.	Осигурање пловила	-24.118	-5.172	4.471
7.	Осигурање робе у превозу	437.544	560.965	409.346
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.929.707	1.958.103	3.025.150
9.	Осигурање осталих штета на имовини	2.422.404	2.744.097	1.462.693
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	73.758.366	85.639.224	86.071.957
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	5.772	5.390	10.853
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	417	1.161	1.858
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	490.962	604.267	833.269
14.	Осигурање кредита	64.914	79.266	66.782
15.	Осигурање гаранција	6.292	12.899	14.898
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	263.961	438.923	323.259
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0
18.	Осигурање помоћи	2.673	648	20.928
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	87.717.009	99.103.748	100.754.551
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	6.676.695	7.372.020	7.194.310
	УКУПНО	94.393.704	106.475.768	107.948.861

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Технички резултат, у свим врстама осигурања, био је позитиван, односно укупна премија је била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима.

2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациона трошкова и рациона штета.

У наредном табеларном прегледу приказани су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања, израчунати на основу збирних износа напријед наведених позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 25: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2016.	2017.	2018.
Рацио штета (%)	35,8	33,4	38,0
Рацио трошкова (%)	41,0	39,9	37,2
Комбиновани рацио (%)	76,8	73,4	75,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 31.12.2018. године, комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања. Повећање рациа штета је повезано са повећањем износа исплаћених обавеза из осигурања, док је смањење рациа трошкова повезано са смањеном стопом раста обрачунате премије уз приближно исти износ трошкова спровођења осигурања, у 2018. години у односу на 2017. годину.

2.3.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава, израчуната на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 26: Показатељи рентабилности

О П И С	2016.	2017.	2018.
Поврат на активу (ROA %)	2,7	6,5	6,3
Поврат на укупни капитал (ROE %)	8,4	20,1	19,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу.

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. Показатељи рентабилности имовине и капитала су на приближно истом нивоу, као и у претходном извјештајном периоду.

2.3.8. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу приказани су остали показатељи пословања, израчунати на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 27: Остали показатељи пословања

О П И С	2016.	2017. ¹⁴	2018.
Премија по запосленом (у КМ)	134.429	143.768	140.424
Укупан приход по запосленом (у КМ)	154.477	166.964	161.758
Добит по запосленом (у КМ)	7.515	18.814	18.831
Добит/Укупан приход (%)	4,9	11,3	11,6
Рацио солвентности (%)	77,5	74,9	80,1
Општа ликвидност (%)	5,6	4,7	4,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Са стањем на дан 31.12.2018. године, није било значајнијих промјена код осталих показатеља пословања, у односу на стање на исти дан претходне године, при чему треба истаћи да је коефицијент опште ликвидности био знатно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа.

¹⁴ Подаци за 2017. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01. до 31.12.2017. године, због извршених корекција финансијских извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 2.2. Билансна структура

3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, у извјештајном периоду, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом, а то је: Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука. Након добијања дозволе за организовање и управљање једним добровољним пензијским фондом, ово друштво је у току трећег тромјесечја 2017. године почело са обављањем дјелатности добровољног пензијског осигурања.

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2018. године, Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука је било у већинском страном власништву са учешћем од 67% у укупном капиталу („Скупна“ д.д. Љубљана 34% „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% и „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) и домаћем власништву од 33% (Пензијски резервни фонд Републике Српске – ПРЕФ).

У наредној табели је приказана скраћена шема биланса стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом, за 2017. и 2018. годину.

Табела 28: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	31.12. 2017.	%	31.12. 2018.	%	Индекс 2018/2017
АКТИВА					
А. СТАЛНА СРЕДСТВА	1.586.534	38,6	1.529.813	43,1	96,4
I - Нематеријална средства	26.736	0,7	26.027	0,7	97,3
II - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине	209.798	5,1	153.786	4,3	73,3
III - Биолошка средства и средства културе	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Дугорочни финансијски пласмани	1.350.000	32,8	1.350.000	38,0	100,0
V - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	0,0
Б. ТЕКУЋА СРЕДСТВА	2.524.678	61,4	2.021.022	56,9	80,1
I - Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Краткорочна потраживања, краткорочни пласмани и готовина	2.524.678	61,4	2.021.022	56,9	80,1
III - Одложена пореска средства	0	0,0	0	0,0	0,0
В. ПОСЛОВНА СРЕДСТВА	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
Г. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	0	0,0	0	0,0	
Д. ПОСЛОВНА АКТИВА	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0	0,0	0	0,0	
Е. УКУПНА АКТИВА	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
ПАСИВА					
А. КАПИТАЛ	4.073.682	99,1	3.518.277	99,1	86,4
I - Основни капитал	4.400.000	107,0	4.400.000	123,9	100,0
II - Уписани неуплаћени капитал	0	0,0	0	0,0	0,0
III - Емисиона премија	0	0,0	0	0,0	0,0
IV - Емисиони губитак	0	0,0	0	0,0	0,0
V - Резерве	0	0,0	0	0,0	0,0

ПОЗИЦИЈА	31.12. 2017.	%	31.12. 2018.	%	Индекс 2018/2017
VI - Ревалоризационе резерве	0	0,0	0	0,0	0,0
VII - Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	0	0,0	0	0,0	0,0
VIII - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	285	0,0	220	0,0	77,2
IX - Нераспоређени добитак	0	0,0	0	0,0	
X - Губитак до висине капитала	326.033	7,9	881.503	24,8	270,4
1. Губитак ранијих година		0,0	326.033	9,2	0,0
2. Губитак текуће године	326.033	7,9	555.470	15,6	170,4
Б. РЕЗЕРВИСАЊА, ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ И РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ	0	0,0	0	0,0	0,0
В. ОБАВЕЗЕ	37.530	0,9	32.558	0,9	86,8
I - Дугорочне обавезе	0	0,0	0	0,0	0,0
II - Краткорочне обавезе	37.530	0,9	32.558	0,9	86,8
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0	0,0	0	0,0	0,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	4.111.212	100,0	3.550.835	100,0	86,4

Извор: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Вриједност пословне активе и пасиве, са стањем на дан 31.12.2018. године, износила је 3.550.835 КМ и мања је за 560.377 КМ или 13,6%, у односу на стање дан 31.12.2017. године.

У структури пословне активе, стална средства учествовала су са 43,1%, а текућа средства са 56,9%.

Дугорочни финансијски пласмани учествовали су са 88,2% у структури сталних средстава, а односили су се на улагање у финансијску имовину расположиву за продају - обвезнице Републике Српске (1.000.000 КМ) и орочене депозите (350.000 КМ). Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине учествовали су са 10,1%, а нематеријална средства са 1,7% у сталним средствима.

У структури текућих средстава, финансијска средства означена по фер вриједности кроз биланс успјеха учествовала су са 52,1% (1.053.321 КМ), орочени депозити са 34,6% (700.000 КМ), готовина са 10,5% (211.333 КМ), док су све остале позиције заједно учествовале са 2,8% (56.368 КМ).

У пословној пасиви, капитал је учествовао са 99,1%, а обавезе са 0,9%.

Капитал је износио 3.518.277 КМ и мањи је од износа акционарског капитала за износ губитка до висине капитала (881.503 КМ) и нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају (220 КМ). Обавезе су износиле тек 32.558 КМ.

У наредној табели даје се скраћена шема биланса успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом за 2017. и 2018. годину.

Табела 29: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	2017.	%	2018.	%	Индекс 2018/2017
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Пословни приходи	51	0,2	6.564	9,6	12.870,6
ІІ - Пословни расходи	349.531	99,9	595.290	95,4	170,3
Б. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	0		0		
В. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	349.480		588.726		168,5
Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Финансијски приходи	23.662	99,8	57.191	83,1	241,7
ІІ - Финансијски расходи	215	0,1	230	0,0	107,0
Д. ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	0		0		
Ђ. ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	326.033		531.765		163,1
Е. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
І - Остали приходи	0		5.034	7,3	
ІІ - Остали расходи	0		0		
Ж. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0		5.034		
З. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0		0		
И. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
І. Приходи од усклађивања вриједности имовине					
ІІ. Расходи од усклађивања вриједности имовине			28.739	4,6	
Ј. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
К. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ	0		28.739		
Л. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА					
І - Нето добитак периода	0		0		
ІІ - Нето губитак периода	326.033		555.470		170,4
УКУПНИ ПРИХОДИ	23.713	100,0	68.789	100,0	290,1
УКУПНИ РАСХОДИ	349.746	100,0	624.259	100,0	178,5

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Укупни приходи, у 2018. години, су износили 68.789 КМ, а у оквиру којих су финансијски приходи (приходи од камата) учествовали са 83,1%, пословни приходи (приходе од улазне накнаде и накнаде за управљање) са 9,6%, и остали приходи са 7,3%.

Укупни расходи, у 2018. години, су износили 624.259 КМ, а у оквиру којих су пословни расходи учествовали са 95,4%. Пословни расходи су проистекли из трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (57,4% пословних расхода), нематеријалних трошкова (13% пословних расхода), те трошкова материјала, амортизације, трошкова производних услуга и трошкова пореза и доприноса (29,6% пословних расхода).

Нето резултат, у извјештајном периоду, био је губитак у износу од 555.470 КМ.

3.1.2. Добровољни пензијски фонд

У оквиру дјелатности добровољног пензијског осигурања, организован је један добровољни пензијски фонд, а то је: Европски добровољни пензијски фонд Бања Лука. Овим фондом управља Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука.

Фонд је организован као отворени добровољни пензијски фонд, ради прикупљања новчаних средстава добровољном уплатом пензијског доприноса од стране обвезника уплате и улагања тих средстава с циљем повећања вриједности имовине.

Прва уплата у добровољни пензијски фонд извршена је дана 30.11.2017. године. Са стањем на дан 31.12.2018. године, укупан број активних чланова фонда био је 991. Просјечна старост чланова добровољног пензијског фонда била је 44,4 године, док је просјечна уплата износила 64,96 КМ. Од укупног броја активних чланова, 98,6% је приступило добровољном пензијском фонду путем пензијских планова, док 1,4% путем индивидуалних уговора о чланству.

У наредној табели приказан је скраћени биланс стања добровољног пензијског фонда, за 2017. и 2018. годину.

Табела 30: Биланс стања добровољног пензијског фонда

Позиција	(у КМ)			
	31.12.2017.	%	31.12.2018.	%
А.УКУПНА ИМОВИНА	2.503	100,0%	302.155	100,0%
I Готовина	2.503	100,0%	34.631	11,5%
II Улагања фонда			266.015	88,0%
III Потраживања			459	0,2%
IV Одложена пореска средства				
V Активна временска разграничења			1.050	0,3%
Б. ОБАВЕЗЕ	51	100,0%	2.438	100,0%
I Обавезе по основу пословања фонда				
II Обавезе по основу трошкова пословања			50	2,1%
III Обавезе према друштву за управљање	51	100,0%	1.647	67,6%
IV Краткорочне финансијске обавезе				
V Дугорочне обавезе				
VI Остале обавезе фонда				
VII Одложене пореске обавезе				
VIII Пасивна временска разграничења				
IX Обавезе по основу чланства			741	30,4%
В. НЕТО ИМОВИНА ФОНДА	2.452		299.717	
Г. КАПИТАЛ	2.452		299.717	
I Основни капитал	2.495		295.118	
II Капиталне резерве				
III Ревалоризационе резерве			3.861	
IV Резерве из добити				
V Нераспоређена добит			781	
VI Непокривени губитак	43		43	
VII Нереализовани добитак/губитак				
Д. БРОЈЕ ЕМИТОВАНИХ АКЦИЈА/УДЈЕЛА	253,53277210		29.864,1612602	
Ђ. НЕТО ИМОВИНА ПО УДЈЕЛУ/АКЦИЈИ	9,6726		10,03600	
Е. ВАНБИЛАНСНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ				

Извор: Подаци из извјештаја независног ревизора за 2018. годину

Са стањем на дан 31.12.2018. године, укупна имовина добровољног пензијског фонда износила је 302.155 КМ, у којој је готовина учествовала са 11,5%, улагања у хартије од вриједности (обвезнице Републике Српске) са 88%, док су остале ставке у оквиру имовине учествовале са 0,5%. Са друге стране укупне обавезе су износиле тек 2.438 КМ.

Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда, са стањем на дан 31.12.2018. године, износила је 299.717 КМ. Број емитованих удјела тј. број уписаних обрачунских јединица износио је 29.864,1612602, а нето вриједност по удјелу 10,03600 КМ.¹⁵ Стопа приноса на нето имовину добровољног пензијског фонда износила је 3,77661%.

У наредној табели приказан је скраћени биланс успјеха добровољног пензијског фонда, за 2017. и 2018. годину.

Табела 31: Биланс успјеха добровољног пензијског фонда

Позиција	(у КМ)	
	2017.	2018.
А.РЕАЛИЗОВАНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ		
I Пословни приходи		2.832
II Реализовани добитак		
III Пословни расходи	43	2.051
IV Реализовани губитак		
V Реализовани добитак/губитак	-43	781
VI Финансијски приходи		
VII Финансијски расходи		
Б. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	-43	781
В. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ		
Г.РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК / ГУБИТАК ПОСЛИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	-43	781
Д.НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ		
I Нереализовани добици		3.861
II Нереализовани губици		
Ђ. УКУПНИ НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТИ (ГУБИЦИ) ФОНДА		3.861
Е.ПОВЕЋАЊЕ (СМАЊЕЊЕ) НЕТО ИМОВИНЕ ОД ПОСЛОВАЊА ФОНДА	-43	4.642

Извор: Подаци из извјештаја независног ревизора за 2018. годину

Износ остварених прихода и расхода добровољног пензијског фонда, те резултат пословања друштва за управљање добровољним пензијским фондом, у 2018. години, у складу је са нивоом пословне активности и чињеницом да је почетак пословања друштва за управљање добровољним пензијским фондом био крајем претходне године.

¹⁵ Вриједност обрачунске јединице фонда на дан вредновања утврђује се дијелењем вриједности нето имовине фонда са укупним бројем обрачунских јединица. Укупан број обрачунских јединица фонда, на дан вредновања, израчунава се на начин да се број обрачунских јединица од последњег дана за који је обрачуната вриједност обрачунске јединице фонда, увећа за број обрачунских јединица који је добијен евидентирањем обрачунских јединица на индивидуалне рачуне чланова фонда на основу записаних уплата, те умањи за број обрачунских јединица који је добијен престанком чланства на дан вредновања.